

การพัฒนาตัวบ่งชี้การบริหารจัดการที่ดีตามภารกิจหลัก ของมหาวิทยาลัยของรัฐในภาคใต้

A Development of Good Governance Indicators for the Core Mission
of Universities in the South

นันทพงศ์ หมิแหละหมั่น¹

อรุณ จุติผล²

ธีระ รุญเจริญ³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างตัวบ่งชี้ ตรวจสอบคุณภาพ และวิเคราะห์ตัวบ่งชี้การบริหารจัดการที่ดีตามภารกิจหลักของมหาวิทยาลัยของรัฐในภาคใต้ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ ผู้บริหาร อาจารย์ทางวิชาการ และนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยของรัฐในภาคใต้ 10 แห่ง จำนวน 81คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .968 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis: EFA)

ผลการวิจัย พบว่า

1. ผลการสร้างตัวบ่งชี้การบริหารจัดการที่ดีนำไปใช้ดำเนินการตามภารกิจหลักของมหาวิทยาลัย ปรากฏว่าการนำหลักนิยามหลักคุณธรรมหลักความโปร่งใสหลักการมีส่วนร่วมหลักความรับผิดชอบต่อหลักความคุ้มค่าไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนและผลิตบัณฑิตมี 20 ตัวบ่งชี้ด้านการวิจัยมี 15 ตัวบ่งชี้ด้านบริการวิชาการมี 10 ตัวบ่งชี้และด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมมี 5 ตัวบ่งชี้ตามลำดับ
2. ผลการตรวจสอบคุณภาพตัวบ่งชี้ของการบริหารจัดการที่ดีเพื่อนำมาใช้ พบว่า ตัวบ่งชี้ที่สร้างขึ้นมีความเหมาะสมในการนำมาใช้บริหารจัดการตามภารกิจหลักของมหาวิทยาลัย ในระดับสูงทุกด้าน มีค่าความเชื่อถือได้ในระดับสูงมาก และเมื่อวิเคราะห์องค์ประกอบของตัวบ่งชี้ปรากฏว่า สามารถใช้ได้ตามเกณฑ์ 10 องค์ประกอบ
3. ผลการวิเคราะห์ตัวบ่งชี้ของการบริหารจัดการที่ดี พบว่า สามารถนำมาใช้ได้ 48 ตัวบ่งชี้ โดยแบ่งกลุ่มองค์ประกอบได้ทั้งหมด 10 องค์ประกอบ โดยแต่ละองค์ประกอบมีตัวบ่งชี้ เรียงตามลำดับ คือ 9 ตัวบ่งชี้ 6 ตัวบ่งชี้ 7 ตัวบ่งชี้ 6 ตัวบ่งชี้ 3 ตัวบ่งชี้ 4 ตัวบ่งชี้ 3 ตัวบ่งชี้ 4 ตัวบ่งชี้ 3 ตัวบ่งชี้ และ 3 ตัวบ่งชี้ ตามลำดับ

คำสำคัญ : ตัวบ่งชี้, การบริหารจัดการที่ดี

¹ หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

² คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

³ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

Abstract

The objective of this research were to create, quality monitoring and analysis the indicators of good governance as a core mission of the universities in the South. The 81 samples consisted of administrators, academic lecturers and students from 10 universities in south of Thailand. Samples selected by simple random sampling method. The instruments were questionnaires with the reliability of .968, statistics for data analyzed were percentage, mean, standard deviation and exploratory factor analysis (EFA).

The research findings were as follows:

1. The creation of the indicators of good governance were carry out for the core mission of the universities found that the principle of rule of law, morality, transparency, participation, responsiveness and effectiveness. The creations of the indicators to use as a core mission of the universities are 1) learning, teaching and producing graduates have 20 indicators. 2) developing research has 15 indicators. 3) academic services have 10 indicators and 4) integration of local and universal wisdom has 5 indicators respectively.
2. The quality monitoring of all indicators are suitable and in a very high level of reliability. When analyzed the indicators factor found the available of 10 factors.
3. The analyzed result indicators found that can be used 48 indicators. When grouping by the available of 10 factors found the sequence in order is 9 , 6 , 7 , 6 , 3 , 4 , 3 , 4 , 3 and 3 indicator respectively.

Keywords : Indicators, Good Governance

บทนำ

ปัจจุบันสังคมโลกก้าวเข้าสู่ยุคข้อมูลข่าวสาร (Information Era) หรือยุคโลกาภิวัตน์และเป็นสังคมเศรษฐกิจฐานความรู้ (Knowledge –Based Society and Economy) ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงที่เป็นไปอย่างรวดเร็วการบริหารจัดการในทุกวิชาชีพจึงจำเป็นต้องปรับตัวอย่างมากที่จะนำไปสู่ความสำเร็จและความเจริญก้าวหน้าผู้บริหารเป็นบุคลากรหลักที่สำคัญของหน่วยงานและเป็นผู้นำวิชาชีพที่จะต้องมีความรู้ความสามารถ คุณธรรม จริยธรรมตลอดทั้งจรรยาบรรณวิชาชีพ จึงจะนำไปสู่การบริหารจัดการที่ดีมีประสิทธิภาพ (ธีระ รุญเจริญ 2555 : 7)

มหาวิทยาลัยของรัฐได้รับยกย่องว่าเป็นแหล่งมั่นสมองของประเทศอุดมไปด้วยนักวิชาการที่เป็นเลิศในสาขาต่าง ๆ มีความพร้อมที่เป็นแบบอย่างของการบริหารจัดการองค์กรที่มีคุณภาพแต่ด้วยระบบวัฒนธรรมพื้นฐานดั้งเดิม และการยึดติดต่อการปฏิบัติตนในสังคมเดิมที่เคยชิน ตลอดจนความอ่อนแอของระบบมหาวิทยาลัยในปัจจุบัน ทำให้เกิดความไม่คล่องตัวในการเปลี่ยนแปลงใด ๆ และอาจจะมองการปรับเปลี่ยนไปในทิศทางไม่สร้างสรรค์ จากสภาพสังคมโลกในปัจจุบันเปลี่ยนแปลงไปเป็นสังคมเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งเป็นสังคมที่เน้นคุณภาพมากขึ้นความรู้ทำให้เกิดการตื่นตัวในกลุ่มคนบางกลุ่มได้แก่กลุ่มที่เป็นนักวิชาการและนักธุรกิจเอกชน ซึ่งต้องการผลิตผลที่ดีคุณภาพ ให้สามารถแข่งขันกับนานาประเทศทั่วโลกได้ ทำให้ระบบการบริหาร

จัดการองค์กรเปลี่ยนไป จากนโยบายของรัฐต้องการให้องค์กรของรัฐนำระบบบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีมาใช้ในทุกหน่วยงาน ซึ่งมหาวิทยาลัยที่เป็นหน่วยงานของรัฐหรือเอกชน มีภารกิจหลักในการจัดการศึกษา การเรียนการสอน การวิจัย การบริหารทางวิชาการแก่สังคม และทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม จำเป็นต้องปรับบทบาทให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวข้างต้น ด้วยการตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นในการนำระบบการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีมาใช้ในการบริหารจัดการที่ดีตามภารกิจหลักของมหาวิทยาลัยของรัฐ (อนรรักษ์ นวพรไพศาล และคนอื่น ๆ 2546 : 1-2)

การบริหารจัดการที่ดีไม่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญต่อระบบการเมืองไทยในเวลาต่อมา การปฏิรูประบบการเมืองไทยโดยการร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับประชาชนเมื่อปี พ.ศ. 2540 นับว่าเป็นการบริหารรัฐแนวใหม่ที่มีเจตนารมณ์มุ่งส่งเสริมเสรีภาพและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์การมีส่วนร่วมของภาคเอกชนการตรวจสอบอำนาจรัฐการสร้างความปลอดภัยในการปฏิบัติหน้าที่และการกระจายอำนาจ ซึ่งเป็นรากฐานที่สอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาลในเวลาต่อมารัฐบาลได้ออกกฎหมายรองรับกรอบแนวคิดและข้อกำหนดของแนวคิดธรรมาภิบาลของหน่วยงานภาครัฐของไทยได้แก่ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 เพื่อกำหนดกติกาในการบริหารราชการรวมทั้งได้ออกพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารราชการที่ดี พ.ศ. 2546 นำแนวความคิดธรรมาภิบาลมาใช้ประกอบด้วยพื้นฐาน 6 ประการได้แก่หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า(สุเทพ เชาวลิศ 2555 : 23-60)

ภารกิจหลักที่มหาวิทยาลัยจะต้องปฏิบัติมี 4 ประการ คือ การผลิตบัณฑิตการวิจัยการให้บริการทางวิชาการแก่สังคมและการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมการดำเนินการตามภารกิจทั้ง 4 ประการดังกล่าวมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการบริหารจัดการที่ดีในระดับอุดมศึกษาเป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องเร่งดำเนินการ ได้แก่ (1) คุณภาพของสถาบันอุดมศึกษา (2) ความท้าทายของโลกาภิวัตน์ (3) การพัฒนาองค์ความรู้และผลิตบัณฑิตตอบสนองต่อยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศมากขึ้น (4) เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วม มีความโปร่งใส มีความรับผิดชอบซึ่งตรวจสอบได้ตามหลักธรรมาภิบาล เป็นต้น (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา 2557 : 1)

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่าการกำหนดตัวบ่งชี้การบริหารจัดการที่ดีตามภารกิจหลักของมหาวิทยาลัยยังไม่ครอบคลุมสถาบันอุดมศึกษาทั้งหมดซึ่งมีบริบทที่แตกต่างกันตัวบ่งชี้จึงไม่สามารถนำไปใช้ได้โดยตรงกับมหาวิทยาลัยทุกแห่งโดยเฉพาะสถาบันการศึกษาที่มีรูปแบบการบริหารและบริบทที่แตกต่างกันยิ่งชัดเจนทั้งนี้การนำหลักการบริหารจัดการที่ดีตามภารกิจหลักของมหาวิทยาลัยจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีเครื่องมือวัดที่เหมาะสมเชื่อถือได้และได้รับการพัฒนาอย่างเป็นระบบผู้วิจัยในฐานะเป็นบุคลากรในมหาวิทยาลัยจึงมีความสนใจที่ต้องการพัฒนาตัวบ่งชี้การบริหารจัดการที่ดีตามภารกิจหลักของมหาวิทยาลัยให้มีความชัดเจนและเหมาะสมกับบริบทของการเป็นมหาวิทยาลัยของรัฐในภาคใต้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสร้างตัวบ่งชี้การบริหารจัดการที่ดีตามภารกิจหลักของมหาวิทยาลัย
2. เพื่อตรวจสอบคุณภาพของตัวบ่งชี้การบริหารจัดการที่ดีตามภารกิจหลักของมหาวิทยาลัย
3. เพื่อวิเคราะห์ตัวบ่งชี้ของการบริหารจัดการที่ดีตามภารกิจหลักของมหาวิทยาลัย

ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาจะทำการศึกษาเฉพาะมหาวิทยาลัยของรัฐในภาคใต้ จำนวน 10 สถาบัน เท่านั้น

ขอบเขตด้านพื้นที่

มหาวิทยาลัยของรัฐในภาคใต้ จำนวน 10 สถาบัน ประกอบด้วย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตภูเก็ต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัยวิทยาเขตนครศรีธรรมราช (สไใหญ่) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัยวิทยาเขตนครศรีธรรมราช(ทุ่งใหญ่) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยวิทยาเขตนครศรีธรรมราช มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยวิทยาเขตนครศรีธรรมราช มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี และมหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

ขอบเขตด้านเนื้อหา

1. องค์ประกอบของการบริหารจัดการที่ดีตามภารกิจหลักของมหาวิทยาลัย จำนวน 6 องค์ประกอบ เป็นองค์ประกอบหลัก ได้แก่ (1) หลักนิติธรรม (2) หลักคุณธรรม(3) หลักความโปร่งใส (4) หลักการมีส่วนร่วม (5) หลักความรับผิดชอบและ(6) หลักความคุ้มค่า
2. ภารกิจหลักของมหาวิทยาลัยซึ่งมีภารกิจหลักจำนวน 4 ประการได้แก่ (1) การเรียนการสอน และการผลิตบัณฑิต (2) การวิจัย (3) การบริการวิชาการ และ (4) การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม
3. การพัฒนาตัวบ่งชี้จากองค์ประกอบของการบริหารจัดการที่ดีทั้ง 6 องค์ประกอบดำเนินการสร้างโมเดลเชิงทฤษฎี (Theoretical Model)และตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่เป็นตัวบ่งชี้การบริหารจัดการที่ดีโดยการวิเคราะห์หองค์ประกอบเชิงยืนยัน(Confirmatory Factor Analysis)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภารกิจหลักของมหาวิทยาลัย 4 ด้าน 1) ด้านการเรียนการสอนและการผลิตบัณฑิต 2) ด้านการวิจัย 3) ด้านการบริการวิชาการ 4) ด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมและองค์ประกอบของการบริหารจัดการที่ดี 6 หลัก1) หลักนิติธรรม 2) หลักคุณธรรม 3) หลักความโปร่งใส 4) หลักการมีส่วนร่วม 5) หลักความรับผิดชอบ 6) หลักความคุ้มค่า

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารอาจารย์ทางวิชาการและนักศึกษาของมหาวิทยาลัยของรัฐ 10 แห่ง กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร อาจารย์ทางวิชาการและนักศึกษาของมหาวิทยาลัยของรัฐ 10 แห่ง จำนวน 90 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .97 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์หองค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis : EFA) เก็บข้อมูลแบบสอบถามคืนด้วยตัวเอง 81 ชุด คิดเป็นร้อยละ 90.00

สรุปผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไป พบว่า เพศชาย ร้อยละ 63.00 และเพศหญิง ร้อยละ 37.00 อายุต่ำกว่าหรือเท่ากับ 40 ปี ร้อยละ 40.70 รองลงมา คือ 41-49 ปี ร้อยละ 35.8 และอายุ 60 ปี ขึ้นไป ร้อยละ 2.50 ระดับการศึกษาสูงสุด คือ ระดับปริญญาโท ร้อยละ 39.5 รองลงมา คือ ระดับปริญญาตรี ร้อยละ 34.6 และระดับปริญญาเอก ร้อยละ 25.9 มีสถานภาพเป็นนักศึกษา ร้อยละ 37.04 รองลงมาคือผู้บริหาร ร้อยละ 32.09 และอาจารย์ทางวิชาการ ร้อยละ 30.86 ตามลำดับ

2. ตัวบ่งชี้การบริหารจัดการที่ดีตามภารกิจหลักของมหาวิทยาลัย พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากรายด้าน พบว่า ด้านการเรียนการสอนและการผลิตบัณฑิตมีความคิดเห็นมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านการบริการวิชาการ ด้านการทํานุบำรุงศิลปวัฒนธรรมและด้านการวิจัยตามลำดับเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ดังนี้

2.1 ด้านการเรียนการสอนและการผลิตบัณฑิต โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก รายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ 5. สนับสนุนให้บุคลากรมีโอกาสด้านการเรียนการสอนให้ประสิทธิภาพ รองลงมา คือ 3. มีแผนการบริหารจัดการการเรียนการสอนและการผลิตบัณฑิตอย่างชัดเจน และ 10. ส่งเสริมให้บุคลากรในมหาวิทยาลัยมีการหมุนเวียนหน้าที่การทำงานตามความรู้ความสามารถและความเหมาะสมตามลำดับ

2.2 ด้านการวิจัยโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ 3. มีกฎระเบียบที่เป็นไปตามหลักของงานวิจัยและสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา รองลงมา คือ 4. มีการบริหารงานวิจัยที่มีลักษณะเป็นเครือข่ายหรือสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกทั้งภาครัฐและภาคเอกชน และ 6. กำหนดปฏิทินงานวิจัยตลอดปีอย่างชัดเจนและปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด ตามลำดับ

2.3 ด้านการบริการวิชาการ โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ 8. นโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายที่ชัดเจนแสดงให้เห็นว่ามุ่งพัฒนาคุณภาพการบริการวิชาการรองลงมาคือ 9. มีการจัดสรรทรัพยากรที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาคุณภาพทางการบริการวิชาการของบุคลากร อย่างเพียงพอ และ 3. ผู้บริหารมีภาวะผู้นำด้านบริการวิชาการตามลำดับ

2.4 ด้านการทํานุบำรุงศิลปวัฒนธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ 2. มีการวางแผนการดำเนินงานด้านการทํานุบำรุงศิลปวัฒนธรรมตลอดทั้งปี รองลงมา คือ 5. มีการประเมินผลการจัดกิจกรรมทํานุบำรุง ศิลปวัฒนธรรมอย่างต่อเนื่อง และ 6. มีการประกาศออกกฎ ระเบียบ และข้อบังคับต่าง ๆ ในการเผยแพร่กิจกรรมหรือการบริการด้านทํานุบำรุงศิลปวัฒนธรรมและประกาศให้ประชาคมทราบ ตามลำดับ

3. ตัวบ่งชี้การบริหารจัดการที่ดีตามภารกิจหลักของมหาวิทยาลัยของรัฐในภาคใต้ พบว่า มี 10 องค์ประกอบ 48 ตัวบ่งชี้ ได้แก่

3.1 องค์ประกอบที่ 1 ประกอบด้วย 9 ตัวบ่งชี้ ดังนี้การบริหารจัดการที่ดีพบว่าหลักคุณธรรม 3 ตัวบ่งชี้หลักความโปร่งใส 2 ตัวบ่งชี้หลักความมีส่วนร่วม 2 ตัวบ่งชี้และหลักความรับผิดชอบ 2 ตัวบ่งชี้ภารกิจหลักของมหาวิทยาลัย พบว่าด้านการเรียนการสอนและการผลิตบัณฑิต 8 ตัวบ่งชี้ ด้านการวิจัย 1 ตัวบ่งชี้ผลการวิเคราะห์ค่าน้ำหนักตั้งแต่ .466 ถึง.813 สูงสุดได้แก่ มีการกำหนดขั้นตอนการปฏิบัติงานการเรียนการสอนและผลิตบัณฑิตที่ชัดเจนตรวจสอบได้รองลงมามีระบบคัดเลือกบุคลากรเข้าทำงานด้านการเรียนการสอนและผลิตบัณฑิตที่เป็นไปตามความรู้ความสามารถและความเหมาะสมส่วนลำดับสุดท้าย คือ มีการมอบหมายงานแก่บุคลากรในการวางแผนการเรียนการสอนและผลิตบัณฑิตและประเมินผลร่วมกัน

3.2 องค์ประกอบที่ 2 ประกอบด้วย 6 ตัวบ่งชี้ซึ่งนี้การบริหารจัดการที่ดี พบว่า หลักนิติธรรม 1 ตัวบ่งชี้หลักความร่วมมือ 3 ตัวบ่งชี้ และหลักความคุ้มค่า 2 ตัวบ่งชี้ภารกิจหลักของมหาวิทยาลัย พบว่า ด้านการบริการวิชาการ 5 ตัวบ่งชี้ และด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม 1 ตัวบ่งชี้ผลการวิเคราะห์ค่าน้ำหนัก ตั้งแต่ .465 ถึง .690 สูงสุด ได้แก่ ส่งเสริมให้บุคลากรทุกคนมีการประสานความร่วมมือและการบริการวิชาการ ทั้งในและมหาวิทยาลัย รองลงมา มีนโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย ที่ชัดเจน แสดงให้เห็นว่ามุ่งพัฒนาคุณภาพการบริการวิชาการส่วนลำดับสุดท้ายนักศึกษาทั้งปัจจุบันและสำเร็จการศึกษาแล้วมีคุณภาพตาม จุดมุ่งหมายของหลักสูตรการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

3.3 องค์ประกอบที่ 3 ประกอบด้วย 7 ตัวบ่งชี้ ดังนี้ การบริหารจัดการที่ดี พบว่า หลักนิติ 1 ตัวบ่งชี้ หลักคุณธรรม 1 ตัวบ่งชี้ หลักความร่วมมือ 4 ตัวบ่งชี้และหลักความรับผิดชอบ 1 ตัวบ่งชี้ ภารกิจหลักของมหาวิทยาลัย พบว่า ด้านการวิจัย 6 ตัวบ่งชี้ และด้านการบริการวิชาการ 1 ตัวบ่งชี้ผลการวิเคราะห์ค่าน้ำหนักตั้งแต่ .489 ถึง .773 สูงสุดได้แก่ สนับสนุนให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนและดำเนินงานพัฒนางานวิจัย รองลงมา มีการระดมสรรพกำลังจากทุกหน่วยงานภายในและหน่วยงานภายนอก เพื่อพัฒนางานวิจัยในมหาวิทยาลัยส่วนลำดับสุดท้ายมีการบริหารงานวิจัยที่มีลักษณะเป็นเครือข่ายหรือสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกทั้งภาครัฐและภาคเอกชน

3.4 องค์ประกอบที่ 4 ประกอบด้วย 6 ตัวบ่งชี้ ดังนี้ การบริหารจัดการที่ดี พบว่า หลักนิติธรรม 1 ตัวบ่งชี้หลักความรับผิดชอบต่อ 2 ตัวบ่งชี้หลักความโปร่งใส 1 ตัวบ่งชี้และหลักความคุ้มค่า 2 ตัวบ่งชี้ ภารกิจหลักของมหาวิทยาลัย พบว่า ด้านการวิจัย 3 ตัวบ่งชี้ และด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม 3 ตัวบ่งชี้ผลการวิเคราะห์ค่าน้ำหนักตั้งแต่ .377 ถึง .764 สูงสุดได้แก่ มีการจัดสรรทรัพยากรที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาคุณภาพด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม รองลงมา มีการประกาศออกกฎระเบียบและข้อบังคับต่าง ๆ ในการเผยแพร่กิจกรรมหรือการบริการด้านทำนุบำรุง ศิลปวัฒนธรรมและประกาศให้ประชาคมทราบและมีการวางแผน การดำเนินงานด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมตลอดทั้งปีส่วนลำดับสุดท้ายมีระบบสื่อสารประชาสัมพันธ์งานวิจัยไปอย่างทั่วถึงได้ข้อมูลตรงทันเวลา

3.5 องค์ประกอบที่ 5 ประกอบด้วย 3 ตัวบ่งชี้ ดังนี้ การบริหารจัดการที่ดี พบว่าหลักนิติธรรม 1 ตัวบ่งชี้หลักความร่วมมือ 1 ตัวบ่งชี้และหลักความรับผิดชอบต่อ 1 ตัวบ่งชี้ ภารกิจของมหาวิทยาลัย พบว่า ด้านการเรียนการสอนและการผลิตบัณฑิต 3 ตัวบ่งชี้ผลการวิเคราะห์ค่าน้ำหนักตั้งแต่ .615 ถึง .735 สูงสุด ได้แก่ ผู้บริหาร อาจารย์ บุคลากรไม่กระทำผิดวินัยเกี่ยวกับงานการบริหารจัดการที่ดี ด้านการเรียนการสอนและการผลิตบัณฑิต รองลงมา มีความพึงพอใจในการร่วมคิด ร่วมปฏิบัติ และร่วมรับผิดชอบในการบริหารจัดการที่ดีด้านเรียนการสอนและผลิตบัณฑิตส่วนลำดับสุดท้ายผู้บริหารและบุคลากรตระหนักในสิทธิหน้าที่ความสำนึกรับผิดชอบต่อสังคมต่อการจัดการเรียนการสอนและผลิตบัณฑิต

3.6 องค์ประกอบที่ 6 ประกอบด้วย 4 ตัวบ่งชี้ ดังนี้ การบริหารจัดการที่ดี พบว่า หลักนิติธรรม 2 ตัวบ่งชี้หลักความโปร่งใส 1 ตัวบ่งชี้หลักความรับผิดชอบต่อ 1 ตัวบ่งชี้ ภารกิจของมหาวิทยาลัย พบว่า ด้านการเรียนการสอนและการผลิตบัณฑิต 1 ตัวบ่งชี้ด้านการวิจัย 1 ตัวบ่งชี้ และด้านการบริการวิชาการ 2 ตัวบ่งชี้ผลการวิเคราะห์ค่าน้ำหนักตั้งแต่ .396 ถึง .785 สูงสุด ได้แก่ มีการบังคับใช้กฎระเบียบแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการบริการวิชาการเป็นไปอย่างถูกต้อง รองลงมา มีการประกาศ ออกกฎระเบียบแนวปฏิบัติ เกี่ยวกับการบริการวิชาการเป็นไปตามระเบียบของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ส่วนลำดับสุดท้ายประเมินผลการปฏิบัติงาน เพื่อพัฒนา ด้านการเรียนการสอนและผลิตบัณฑิตและปรับปรุงอย่างสม่ำเสมอ

3.7 องค์ประกอบที่ 7 ประกอบด้วย 3 ตัวบ่งชี้ ดังนี้ การบริหารจัดการที่ดี พบว่า หลักความรับผิดชอบ 3 ตัวบ่งชี้ การกิจของมหาวิทยาลัย พบว่า ด้านการเรียนการสอนและการผลิตบัณฑิต 1 ตัวบ่งชี้และด้านการวิจัย 2 ตัวบ่งชี้ ผลการวิเคราะห์ค่าน้ำหนักตั้งแต่ .461 ถึง .796 สูงสุดได้แก่ ส่งเสริมให้บุคลากรตระหนักถึงสิทธิของการทำงานวิจัยครอบคลุมทุกหน่วยงานรองลงมามีแผนพัฒนางานวิจัยให้เป็นไปตามยุทธศาสตร์อย่างต่อเนื่องและยั่งยืนส่วนลำดับสุดท้ายสนับสนุนและส่งเสริมบุคลากรที่มีความประพฤติ ปฏิบัติตนในด้านการเรียนการสอนและผลิตบัณฑิตเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีแก่บุคลากร

3.8 องค์ประกอบที่ 8 ประกอบด้วย 4 ตัวบ่งชี้ ดังนี้การบริหารจัดการที่ดีพบว่าหลักคุณธรรม 1 ตัวบ่งชี้หลักความโปร่งใส 2 ตัวบ่งชี้และหลักความรับผิดชอบต่อ 1 ตัวบ่งชี้ การกิจหลักของมหาวิทยาลัย พบว่า ด้านการเรียนการสอนและการผลิตบัณฑิต 2 ตัวบ่งชี้ ด้านการวิจัย 1 ตัวบ่งชี้ และด้านการบริการวิชาการ 1 ตัวบ่งชี้ผลการวิเคราะห์ค่าน้ำหนักตั้งแต่ .438 ถึง .633 สูงสุด ได้แก่ มีระบบการตรวจสอบการใช้เวลาในการทำงานของผู้บริหาร อาจารย์ บุคลากรในด้านการเรียนการสอนและผลิตบัณฑิตรองลงมามีการบูรณาการด้านการเรียนการสอนและจัดกิจกรรมสร้างจิตสำนึกแก่บุคลากรและนักศึกษาอย่างสม่ำเสมอ ส่วนลำดับสุดท้ายผู้บริหารนิเทศ กำกับติดตามบริการวิชาการและการเรียนการสอนอย่างเป็นกัลยาณมิตร

3.9 องค์ประกอบที่ 9 ประกอบด้วย 3 ตัวบ่งชี้ ดังนี้ การบริหารจัดการที่ดี พบว่า หลักนิติธรรม 2 ตัวบ่งชี้ และหลักความรับผิดชอบต่อ 1 ตัวบ่งชี้ การกิจหลักของมหาวิทยาลัย พบว่า ด้านการเรียนการสอนและการผลิตบัณฑิต 3 ตัวบ่งชี้ ผลการวิเคราะห์ค่าน้ำหนักตั้งแต่ .482 ถึง .896 สูงสุด ได้แก่ มีแผนการบริหารจัดการเรียนการสอนและการผลิตบัณฑิตอย่างชัดเจนรองลงมามีการประกาศกฎระเบียบและข้อบังคับต่าง ๆ ในการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับความต้องการของสังคมและตลาดแรงงานส่วนลำดับสุดท้ายส่งเสริมให้คณาจารย์ บุคลากร ปฏิบัติตามมาตรฐานมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ และเป็นคณาจารย์ บุคลากร มีอาชีพในการเรียนการสอนและการผลิตบัณฑิต

3.10 องค์ประกอบที่ 10 ประกอบด้วย 3 ตัวบ่งชี้ดังนี้การบริหารจัดการที่ดี พบว่า หลักนิติธรรม 2 ตัวบ่งชี้และหลักความรับผิดชอบต่อ 1 ตัวบ่งชี้การกิจหลักของมหาวิทยาลัย พบว่า ด้านการเรียนการสอนและการผลิตบัณฑิต พบว่า 2 ตัวบ่งชี้ และด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม 1 ตัวบ่งชี้ผลการวิเคราะห์ค่าน้ำหนักตั้งแต่ .425 ถึง .653 สูงสุดได้แก่ มีการประเมินผลการจัดกิจกรรมทำนุบำรุง ศิลปวัฒนธรรมอย่างต่อเนื่อง รองลงมาสนับสนุนและส่งเสริม บุคลากรให้ปฏิบัติงานด้านการเรียนการสอนและผลิตบัณฑิตอย่างเต็มศักยภาพส่วนลำดับสุดท้ายสนับสนุนให้เพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับด้านการเรียนการสอนและผลิตบัณฑิต

อภิปรายผลการวิจัย

ตัวบ่งชี้การบริหารจัดการที่ดีตามภารกิจหลักของมหาวิทยาลัยของรัฐในภาคใต้ซึ่งสามารถนำมาอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. องค์ประกอบที่ 1 พบว่า มี 9 ตัวบ่งชี้ ซึ่งทั้ง 9 ตัวบ่งชี้เป็นคุณลักษณะสำคัญของการเรียนการสอนและการผลิตบัณฑิตซึ่งเป็น 1 ใน 4 ภารกิจหลักของทางมหาวิทยาลัยที่ต้องปฏิบัติตามที่กระทรวงได้กำหนดไว้ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2) พ.ศ. 2545 มาตรา 4 และมาตรา 9 บัญญัติเรื่องกระบวนการจัดการศึกษา โดยยึดหลักการกำหนดมาตรฐานการศึกษา ซึ่งจะต้องมีข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะคุณภาพที่พึงประสงค์ และมาตรฐาน ที่ต้องการให้เกิดขึ้นในสถานศึกษาทุกแห่ง และเพื่อให้เป็นหลักในการเทียบเคียงสำหรับการส่งเสริม และกำกับ ดูแล การตรวจสอบ การประเมินผลและ

การประกันคุณภาพการศึกษา รวมทั้งนโยบายด้านการศึกษาของรัฐบาลที่ได้แถลงต่อรัฐสภา ต่างมีอุดมการณ์ และหลักการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้และเพื่อให้คนไทยทั้งปวงได้รับ โอกาสเท่าเทียมกัน พัฒนาคนได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต อันเป็นเงื่อนไขสู่ระบบเศรษฐกิจฐานความรู้ ที่พึงประสงค์ ด้านการเรียนการสอนถือได้ว่ามีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนระบบการศึกษาให้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เท่าทันต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปซึ่งมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ต้องมีการให้ความสำคัญมาเป็นลำดับแรก สอดคล้องกับ นงลักษณ์ วิรัชชัย (2548 : 2) ได้เสนอกรอบประเด็นการจัดการทำมาตรฐานการอุดมศึกษาในขั้นต้นต่อ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา สรุปได้ว่า ได้ดำเนินการเสนอสาระจุดมุ่งหมายหลักของการจัดการศึกษา ระดับอุดมศึกษา เพื่อสนองความต้องการของประเทศในด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม โดย จุดมุ่งหมายย่อยแยกได้เป็น 3 ด้านคือ (1) ด้านวัฒนธรรม (2) ด้านบทบาทเพื่อพัฒนากำลังคนที่มีคุณภาพเพียงพอ สำหรับการพัฒนาประเทศไทยไปสู่เป้าหมายที่ต้องการในอนาคต (3) ด้านสังคมเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นสมาชิก ที่ดีของสังคมบทบาทของการอุดมศึกษาที่สำคัญ คือ การถ่ายทอดวัฒนธรรม การเรียนการสอน การวิจัย การบริการวิชาการ การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม และการพัฒนาสังคม สาระด้านการวัดผลการปฏิบัติงานตาม กรอบความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้สำหรับระบบการอุดมศึกษาได้เป้าหมายเชิงกลยุทธ์ (Strategic Goals) 4 เป้าหมาย คือความสอดคล้องตรงความต้องการและคุณภาพ (Relevance and Quality) การเข้าถึง (Access) ความสามารถในการลงทุน (Affordability) และความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ (Accountability) ซึ่งสอดคล้องกับ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (2556 : 4) ที่ระบุว่า การผลิตบัณฑิต มหาวิทยาลัยให้ความสำคัญกับคุณภาพ ของหลักสูตรอาจารย์และกระบวนการในการดำเนินการเกี่ยวกับหลักสูตรการเรียนการสอนการจัดโครงการหรือ กิจกรรมที่สนับสนุนการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนโดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของบุคคลองค์กรและ ชุมชนในกระบวนการดังกล่าวรวมถึงกระบวนการในการพัฒนาคุณภาพอาจารย์กระบวนการวัดและประเมินผล การเรียนรู้ของนักศึกษาเพื่อให้เป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพสามารถประกอบอาชีพโดยผู้ใช้บัณฑิตมีความพึงพอใจ เป็นพลเมืองดีของสังคมไทยและสังคมโลกสอดคล้องกับคุณธรรมจริยธรรมโดยเฉพาะการเรียนรู้จากการปฏิบัติ และประสบการณ์จริงโดยมีรายวิชาที่หลากหลายวิธีการเรียนการสอนที่หลากหลายและสื่อที่ส่งเสริมการเรียนรู้ นอกจากนี้ยังมีโครงการและกิจกรรมต่างๆที่ช่วยส่งเสริมสนับสนุนให้นักศึกษาได้พัฒนาตนเองนอกเหนือจาก การเรียนการสอนในชั้นเรียนด้านทรัพยากรและสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ห้องสมุดอุปกรณ์การศึกษาและ สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เหมาะสมมีบริการสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นอื่น ๆ ต่อการศึกษาของนักศึกษา ในสถาบัน

2. องค์ประกอบที่ 2 พบว่า มี 6 ตัวบ่งชี้ ทั้ง 6 ตัวบ่งชี้นี้เป็นคุณลักษณะสำคัญของการบริการ วิชาการ ซึ่งการบริการวิชาการนั้นเป็นส่วนที่สำคัญที่ทางมหาวิทยาลัยให้ความสำคัญเป็นหนึ่งในภารกิจหลักของ มหาวิทยาลัยที่พึงให้บริการวิชาการแก่ชุมชนสังคมและประเทศชาติในรูปแบบต่าง ๆ ตามความถนัดและมีความเชี่ยวชาญในการให้บริการวิชาการของมหาวิทยาลัยมีทั้งกิจกรรมที่ให้เปล่าโดยไม่คิดค่าใช้จ่ายและคิดค่าใช้จ่าย ตามความเหมาะสมให้ทั้งองค์การภาครัฐและเอกชนองค์การอิสระองค์การสาธารณะชุมชนและสังคมโดยกว้าง รูปแบบการให้บริการวิชาการมีความหลากหลายที่ผ่านมหาวิทยาลัยได้มีการบริหารจัดการภารกิจด้าน บริการวิชาการแก่สังคมอย่างเป็นรูปธรรม เช่น การให้คำปรึกษาด้านงานวิจัยแก่ประชาชนในการต่อยอด การทำงานด้านธุรกิจ ด้านการเกษตรและด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ การให้บริการวิชาถือเป็นการสร้าง ประโยชน์ให้กับชุมชนโดยรอบที่สถาบันนั้น ๆ ตั้งอยู่ นอกจากจะให้ความรู้แก่นักศึกษาแล้วยังสามารถสร้าง ประโยชน์ให้กับคนในชุมชน สอดคล้องกับ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (2556 : 5) ว่าด้วยการให้บริการทาง

วิชาการพ.ศ. 2551 เป็นข้อกำหนดและแนวทางในการบริหารจัดการกิจกรรมโครงการบริการวิชาการมหาวิทยาลัย ได้ดำเนินกิจกรรมโครงการบริการวิชาการตามความเชี่ยวชาญของสาขาวิชาการและวิชาชีพสรุปได้ดังนี้ มหาวิทยาลัย มีระบบและกลไกการบริการทางวิชาการแก่สังคมผลการดำเนินงานได้ตามเกณฑ์มาตรฐาน 5 ข้อ มีกระบวนการบริการทางวิชาการให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมผลการดำเนินงานได้ตามเกณฑ์มาตรฐาน 5 ข้อ ผลการนำความรู้ และประสบการณ์จากการให้บริการวิชาการมาใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนและการวิจัยคิดเป็นร้อยละ 67.57 ผลการเรียนรู้และเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนหรือองค์กรภายนอกผลการดำเนินงานได้ตามเกณฑ์มาตรฐาน 5 ข้อ จากการดำเนินการดังกล่าวส่งผลให้การประเมินตนเองตามองค์ประกอบ 5 การบริการวิชาการ แก่สังคมมีผลการดำเนินงานได้ 5.00 คะแนนผลการประเมินอยู่ที่ระดับดีมาก

3. องค์ประกอบที่ 3 พบว่า มี 7 ตัวบ่งชี้ ทั้ง 7 ตัวบ่งชี้เป็นคุณลักษณะสำคัญของด้านการวิจัย ซึ่งการวิจัยนั้นเป็นหนึ่งในกระบวนการที่จะทำให้ได้มาซึ่งความรู้ใหม่ ๆ ทางวิชาการ การวิจัยจะส่งเสริมให้นักศึกษารู้จักการสร้างองค์ความรู้ใหม่ ๆ ตามหลักวิทยาศาสตร์เพื่อให้ได้มาซึ่งคำตอบของปัญหาที่ต้องการจะแก้ไขและยังฝึกให้นักศึกษามีความละเอียด รอบคอบ ในการรู้จักการแก้ไขปัญหาและการตัดสินใจต่าง ๆ สอดคล้องกับมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (2556 : 5) ที่ว่ามีระบบบริหารงานวิจัยหรืองานสร้างสรรค์เพื่อให้บริการอุปมาตามแผนปฏิบัติการประจำปี 2556 ได้กำหนดวิสัยทัศน์ไว้คือจะเป็นมหาวิทยาลัยชั้นนำในภูมิภาคเอเชีย ที่ทำหน้าที่ผลิตบัณฑิตบริการวิชาการและทำนุบำรุงวัฒนธรรมโดยมีการวิจัยเป็นฐานสำหรับในด้านวิจัยได้กำหนดทิศทางไว้ 2 ทิศทางคือเป็นมหาวิทยาลัยวิจัยโดยมุ่งเน้นการสร้างระบบเพื่อเปลี่ยนวัฒนธรรมองค์กรให้มุ่งสู่วิจัยและบัณฑิตศึกษาให้มากขึ้นและมีความเป็นเลิศทางสาขาและบางเรื่องจากการดำเนินการดังกล่าวส่งผลให้การประเมินตนเองตามองค์ประกอบ 4 การวิจัยมีผลการดำเนินงานได้ 4.41 คะแนนผลการประเมินอยู่ที่ระดับดี

4. องค์ประกอบที่ 4 พบว่า มี 6 ตัวบ่งชี้เป็นคุณลักษณะสำคัญของด้านทำนุบำรุง ศิลปวัฒนธรรม ซึ่งเป็น 1 ใน 4 การกิจหลักของทางมหาวิทยาลัยที่ต้องปฏิบัติตามหลักของกระทรวงศึกษาธิการอย่างเคร่งครัด การทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรมเป็นการปลูกฝังและขัดเกลาให้นักศึกษารู้จักและอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น รวมไปถึงการให้ความสำคัญกับมรดกทางวัฒนธรรมที่เป็นภูมิปัญญาของท้องถิ่นซึ่งในการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมนั้นจะเห็นได้จากการมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ได้ดำเนินงานด้านการทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรมซึ่งเป็นภารกิจในข้อที่ 4 ของมหาวิทยาลัยได้อย่างครอบคลุมทุกมิติเช่นการทำนุบำรุงการอนุรักษ์ฟื้นฟู เผยแพร่พัฒนาและส่งเสริมทั้งศิลปะและวัฒนธรรมของท้องถิ่นภายใต้กระบวนการของพหุวัฒนธรรมโดยมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ทุกวิทยาเขตได้ดำเนินการในรูปแบบที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น/ชุมชนและเอกลักษณ์ของประเทศโดยมีคณะกรรมการขับเคลื่อนแผนการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมมีผู้บริหารแต่ละวิทยาเขตที่รับผิดชอบงานวัฒนธรรมเป็นกรรมการและมีหน่วยงานทางด้านศิลปวัฒนธรรมเป็นกรรมการและเลขานุการ มีหน้าที่ในการกำหนดนโยบายทิศทางกรอบกิจกรรมในระดับมหาวิทยาลัยและวิทยาเขตนำไปดำเนินการในระดับวิทยาเขตจากการดำเนินการดังกล่าวส่งผลให้การประเมินตนเองตามองค์ประกอบ 6 การทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรมมีผลการดำเนินงานได้ 5.00 คะแนนผลการประเมินอยู่ที่ระดับดีมาก (มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ 2556 : 6)

5. องค์ประกอบที่ 5 พบว่า มี 3 ตัวบ่งชี้ ทั้ง 3 ตัวบ่งชี้เป็นคุณลักษณะสำคัญของด้านการเรียนการสอนซึ่งตัวบ่งชี้เหล่านี้จะชี้ให้เห็นถึงประสิทธิภาพของการบริหารจัดการที่ดีของมหาวิทยาลัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ Ashworth and Harvey (1994, อ้างถึงใน พิริยะพัฒน์ สุขไกร 2556 : 54) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนา

ตัวบ่งชี้การจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ ผลการวิจัยพบว่า การจัดการศึกษาที่มีคุณภาพจำเป็นต้องอาศัยองค์ประกอบด้านปัจจัยตัวบ่งชี้ ด้านกระบวนการเรียนการสอนและด้านผลผลิตที่มีคุณภาพ ซึ่งได้แก่ (1) คณาจารย์ (2) สิ่งเอื้ออำนวยความสะดวก (3) วัสดุอุปกรณ์ (4) การสอน (5) ผลสัมฤทธิ์ (6) การจัดการและการควบคุมคุณภาพ (7) นิสิต/นักศึกษา

6. องค์ประกอบที่ 6 พบว่า มี 4 ตัวบ่งชี้ ทั้ง 4 ตัวบ่งชี้นี้เป็นคุณลักษณะสำคัญของการเรียนการสอนและการผลิตบัณฑิตสอดคล้องกับงานวิจัยของโฮลวาร์และอัสพินวอลล์ (Oliva and Aspinwall 1996, อ้างถึงใน พิริยพัฒน์ สุขไกร 2556 : 47) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาดัชนีตัวบ่งชี้คุณภาพการจัดการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า มิติคุณภาพการจัดการศึกษา 6 มิติ และดัชนีบ่งชี้คุณภาพการจัดการศึกษา 31 ดัชนี ดังนี้ 1) มิติที่เน้นสิ่งที่สัมผัสได้ซึ่งเป็นคุณภาพที่เกี่ยวข้องกับวัสดุอุปกรณ์และสิ่งเอื้ออำนวยต่อการศึกษา 2) มิติที่เน้นคุณภาพของอาจารย์ 3) มิติที่เน้นเจตคติของอาจารย์ 4) มิติที่เน้นเนื้อหา 5) มิติที่เน้นการถ่ายทอดความรู้ 6) มิติที่เน้นความเชื่อถือ

7. องค์ประกอบที่ 7 พบว่า มี 3 ตัวบ่งชี้ ซึ่งทั้ง 3 ตัวบ่งชี้เป็นคุณลักษณะสำคัญของการเรียนการสอนและการผลิตบัณฑิตสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทวีศิลป์ กุลภาดล (2547 : 201-227) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาตัวบ่งชี้การบริหารกิจการที่ดีสำหรับการเป็นมหาวิทยาลัยราชภัฏ ผลการวิจัยพบว่า ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ 1) ความเป็นอิสระ 2) เสรีภาพทางวิชาการ 3) การมีส่วนร่วม 4) ความรับผิดชอบตรวจสอบได้ และ 5) ความโปร่งใสในการบริหารกิจการ ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญของการบริหารกิจการที่ดีสำหรับการเป็นมหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยองค์ประกอบที่มีค่าน้ำหนักสูงสุด คือ องค์ประกอบทางด้านความรับผิดชอบตรวจสอบได้ในการบริหารกิจการ ซึ่งผลการวิจัยทำให้ได้บ่งชี้การบริหารกิจการที่ดีสำหรับการเป็นมหาวิทยาลัยราชภัฏ จำนวน 95 ตัวบ่งชี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ จรินทร์ เทศวานิช (2541 : 15) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาดัชนีวัดคุณภาพการจัดการศึกษาสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบในระบบและกลไกการประกันคุณภาพการศึกษาที่สอดคล้องกับนโยบายและแนวปฏิบัติในการประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา มี 12 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) กลไกควบคุมมาตรฐานการศึกษาระดับอุดมศึกษา 2) ปรัชญาและจุดมุ่งหมายของมหาวิทยาลัย 3) กระบวนการเรียนการสอน 4) นักศึกษา 5) หลักสูตร 6) บุคลากร 7) สื่อการสอน 8) ห้องสมุด 9) สภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ 10) งบประมาณ 11) การวิจัย 12) การบริหารการศึกษา

8. องค์ประกอบที่ 8 พบว่า มี 4 ตัวบ่งชี้ ซึ่งทั้ง 4 ตัวบ่งชี้เป็นคุณลักษณะสำคัญของการเรียนการสอนและการผลิตบัณฑิตซึ่งเป็น 1 ใน 4 การกิจหลักของทางมหาวิทยาลัยที่ต้องปฏิบัติตามของกระทรวงศึกษาธิการที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ พรเทพ เมืองแมน (2546 : 117-123) ได้สรุปองค์ประกอบและดัชนีวัดคุณภาพการจัดการศึกษาระดับปริญญาโท สาขาเทคโนโลยีการศึกษา พบว่าองค์ประกอบ 8 ด้าน จาก 82 ดัชนี ดังนี้ 1) ด้านปรัชญาและวัตถุประสงค์มี 4 ดัชนี 2) ด้านอาจารย์ มี 15 ดัชนี 3) ด้านนิสิตนักศึกษา มี 13 ดัชนี 4) ด้านหลักสูตรมี 10 ดัชนี 5) ด้านกระบวนการเรียนการสอน มี 15 ดัชนี 6) ด้านทรัพยากรสนับสนุนวิชาการ 7) ด้านการวิจัย มี 4 ดัชนี และ 8) ด้านการบริหารจัดการ มี 10 ดัชนี

9. องค์ประกอบที่ 9 พบว่า มี 3 ตัวบ่งชี้ ซึ่งทั้ง 3 ตัวบ่งชี้เป็นคุณลักษณะสำคัญของการเรียนการสอนและการผลิตบัณฑิตซึ่งเป็น 1 ใน 4 การกิจหลักของทางมหาวิทยาลัยที่ต้องปฏิบัติตามของกระทรวงศึกษาธิการ สอดคล้องกับงานวิจัยของจำเริญรัตน์ เจือจันทร์ (2543 : 165-171) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาดัชนีบ่งชี้คุณภาพด้านวิชาการของมหาวิทยาลัยเอกชน ผลการวิจัยพบ ดัชนีบ่งชี้คุณภาพด้านวิชาการที่พึงประสงค์อยู่ใน

ระดับต่าง ๆ จำนวน 194 ดัชนี คือ 1) ดัชนีบ่งชี้คุณภาพด้านปัจจัยนำเข้า 107 ดัชนี 2) ดัชนีบ่งชี้คุณภาพด้านการผลิต 63 ดัชนี 3) ดัชนีบ่งชี้คุณภาพด้านผลผลิต 24 ดัชนี

10. องค์ประกอบที่ 10 พบว่า มี 3 ตัวบ่งชี้ ซึ่งทั้ง 3 ตัวบ่งชี้นี้เป็นคุณลักษณะสำคัญของการเรียนการสอนและการผลิตบัณฑิตซึ่งเป็น 1 ใน 4 ภารกิจหลักของทางมหาวิทยาลัยที่ต้องปฏิบัติตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศักดิ์ชาย เพชรช่วย (2541 : 205-217) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาตัวบ่งชี้รวมถึงคุณภาพการศึกษาของคณะครุศาสตร์ในสถาบันราชภัฏ ผลการวิจัยพบว่า ตัวบ่งชี้อยู่รวมคุณภาพการศึกษามีทั้งสิ้น 75 ตัวบ่งชี้ โดยมี 11 องค์ประกอบ ประกอบด้วย 1) องค์ประกอบด้านอาจารย์ 2) องค์ประกอบด้านการเรียนการสอน 3) องค์ประกอบด้านหลักสูตร 4) องค์ประกอบด้านนักศึกษา 5) องค์ประกอบด้านปรัชญา พันธกิจและวัตถุประสงค์ 6) องค์ประกอบด้านการบริหารและการจัดการ 7) องค์ประกอบด้านแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ 8) องค์ประกอบด้านกิจการนักศึกษา 9) องค์ประกอบด้านอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม และโมเดลสมการโครงสร้างคุณภาพการศึกษาของคณะครุศาสตร์ในสถาบันราชภัฏมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลความคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิมาก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

จากผลการพัฒนาตัวบ่งชี้การจัดการจัดการที่ดีตามภารกิจหลักของมหาวิทยาลัยของรัฐในภาคใต้เพื่อนำไปใช้เป็นหรือเป็นแนวทางในการบริหารจัดการที่ดีตามภารกิจหลักของมหาวิทยาลัยของรัฐในภาคใต้ให้มีมาตรฐานและมีคุณภาพที่พึงประสงค์ในระดับอุดมศึกษาอย่างไรก็ตามตัวบ่งชี้ที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้เป็นการพัฒนาขึ้นอย่างเป็นระบบครั้งแรกจึงอาจมีปัญหาด้านการนำไปใช้เนื่องจากเป็นเรื่องใหม่และยังอยู่ในระหว่างการดำเนินการนอกจากนั้นมหาวิทยาลัยของรัฐอาจคิดว่าเป็นเรื่องที่ซับซ้อนกับระบบการประเมินคุณภาพที่มีอยู่แล้วจากผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไปดังนี้

1. การพัฒนาตัวบ่งชี้การจัดการจัดการที่ดีตามภารกิจหลักของมหาวิทยาลัยของรัฐในภาคใต้ให้มีประสิทธิภาพและมีความตรงสูงขึ้นโดยนำตัวบ่งชี้การจัดการที่ดีตามภารกิจหลักของมหาวิทยาลัยของรัฐในภาคใต้ไปทดลองใช้ในแต่ละสถาบันและประเมินผลการใช้ว่ามีองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ส่วนใดบ้างที่ควรได้รับการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขรวมทั้งมีการศึกษาตัวแปรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องร่วมกับการวิจัยเชิงคุณภาพ

2. ควรมีการศึกษาวิจัยการพัฒนาตัวบ่งชี้การจัดการจัดการที่ดีตามภารกิจหลักของมหาวิทยาลัยของรัฐในภาคใต้ว่าควรดำเนินการอย่างไรเพื่อให้ผู้บริหารมีความรู้มีทักษะและความชำนาญในการนำความรู้ไปใช้ในการบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้สำเร็จได้ด้วยความอนุเคราะห์อย่างยิ่งจาก อาจารย์ดร.อรุณ จุติผล ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และศาสตราจารย์ ดร.ธีระ รุญเจริญ กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำแก้ไขและปรับปรุงข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างดี จนงานวิจัยนี้สำเร็จสมบูรณ์ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

เอกสารอ้างอิง

- คณะกรรมการการอุดมศึกษา, สำนักงาน. **คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับอุดมศึกษา ฉบับปีการศึกษา 2557**. กรุงเทพฯ : สำนักมาตรฐานและคุณภาพอุดมศึกษาสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2557.
- จรินทร์ เทศวานิช และคนอื่น ๆ. **การประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา : กรณีศึกษาสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช**. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2541.
- จำเริญรัตน์ เจือจันทร์. **ทฤษฎีจริยธรรมสำหรับนักบริหารการศึกษา**. กรุงเทพฯ : โอเดียนส์, 2543.
- ทวีศิลป์ กลุณภาดล. **การพัฒนาตัวบ่งชี้การบริหารกิจการที่ดีสำหรับการเป็นมหาวิทยาลัยราชภัฏ**. วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2547.
- ธีระ รุญเจริญ. **ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : ข้าวฟ่าง, 2555.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. **รายงานการประเมินการปฏิรูปการเรียนรู้ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน : พหุกรณีศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2548.
- นายกรัฐมนตรีนรี, สำนัก. **ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ.2542**. กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี, 2542.
- พรเทพ เมืองแมน. **การพัฒนาดัชนีบ่งชี้คุณภาพจัดการศึกษาระดับปริญญาโทสาขาเทคโนโลยีทางการศึกษา**. ปริญญาโทศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2546.
- ศักดิ์ชาย เพชรช่วย. **การพัฒนาตัวบ่งชี้รวมคุณภาพการศึกษาของคณะครุศาสตร์ในสถาบันราชภัฏ**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541.
- สงขลานครินทร์, มหาวิทยาลัย. **รายงานผลการดำเนินงานประจำปี 2556**. สงขลา : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2556.
- สุเทพเขาวลิต. **การบริหารจัดการ ภาครัฐแนวใหม่**. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์เสมอธรรม, 2555.
- อนุรักษ์ นวพรไพศาล และคนอื่น ๆ. “รูปแบบการบริหารจัดการที่ดีของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตบพิตรมุข มหาเมฆ,” 12 (1 ตุลาคม 2545 – 30 กันยายน 2546) : 25.
- Ashworth, D. and W. Harvey. **Managing Curriculum Change**. London : Blackmore, 1994.
- Oliva, M. S. and E. M. Aspinwall. “A Framework for the Dimensions of Quality in Higher Education,” 4, 2 (March 1996) : 12-13.